

Др Марија Ивановић,
др Славица Косић,
др Дана Булајковић-Зечевић,
др Биљана Пејковић

Здравствени центар „Студеница“, Краљево

Доступност изабраног лекара опште медицине пацијентима оболелим од хипертензије у Краљеву

Кључне речи

хипертензија,
изабрани лекар.

Сажетак

Увод. Хипертензија (ХТА) је учестало, хронично, незаразно обољење. То је трајно повећање систолног крвног притиска изнад 140 mmHg и дијастолног изнад 90 mmHg. ХТА је један од најчешћих проблема због кога се пацијент јавља ИЛ. Изабрани лекар (ИЛ) је основни и најдоступнији сегмент здравствене заштите.

Циљ рада. Утврдити доступност изабраног лекара оболелима од хипертензије.

Метод. Анкета спроведена међу пацијентима оболелим од ХТА и ретроспективном анализом резултата из 2006. године, коју је анкетни упитник захтевао.

Резултати. Анкетом је обухваћено 169 пацијената, 56 (33%) мушкараца и 113 (67%) жена.

На основу анализе анкета и ретроспективном анализом документације из 2006. године, закључили смо:

- просечна старост пацијената оболелих од ХТА је 63 године;
- просечна дужина трајања обољења је 13 година;
- преко 85% пацијената је без завршене средње школе или са средњом школом;
- сви анкетирани пацијенти су имали свог ИЛ;
- због ХТА, сваки пацијент је просечно имао 13 посета ИЛ;
- у 62,7% случајева пацијенти не заказују контролни преглед;
- пацијенти долазе на преглед када се појави здравствени проблем;
- код 98,4% пацијената ИЛ је доступан истог дана;
- таква пракса пацијената представља оптерећење за ИЛ;
- код 75% пацијената крвни притисак је стабилизован или нормализован;
- просечна вредност крвног притиска је 147/89 mmHg;
- у 92,8% случајева проблем је решен код ИЛ.

Закључак. У Краљеву је ИЛ доступан пацијентима оболелим од ХТА. Служба опште медицине је овладала проблемима раног откривања, дијагностике и лечења ХТА, у складу са најновијим ставовима водича клиничке праксе, уз обавезу даљег стручног усавршавања здравствених радника и едукације становништва.

Увод

Хипертензија (ХТА) је учестало, хронично, незаразно обољење. То је трајно повећање систолног крвног притиска изнад 140 mmHg и дијастолног изнад 90 mmHg. Изабрани лекар (ИЛ) је основни и најдоступнији сегмент здравствене заштите. Њему се пацијенти прво и најчешће обраћају због свог здравственог проблема. Изабрани лекар треба благовремено да препозна симптоме болести, започне дијагностички процес, понуди одговарајућа решења, усмери лечење и спречи настанак компликација.

Циљ рада

Циљ рада је да се утврди доступност изабраног лекара оболелима од хипертензије.

Метод

До података смо дошли спроведеном анкетом међу пацијентима оболелим од ХТА и ретроспективном анализом резултата из 2006. године, коју је анкетни упитник захтевао.

Резултати

Анкетом је обухваћено 169 пацијената, 56 (33%) мушкараца и 113 (67%) жена. Просечна старост пацијената је 63 године, просечна дужина трајања обољења је 13 година. Образовање пацијената: без завршене средње школе 52,7%; са средњом школом 34%; виша школа 8%, факултет / незавршен факултет 5,3%.

Табела 1. Образовање

Образовање	Број пацијената	%
Без завршене средње школе	89	52,7
Средња стручна спрема	57	34,0
Виша школа	14	8,0
Факултет/незавршен факултет	9	5,3
Укупно:	169	100

Табела 2. Да ли имате свог сталног доктора?

Да ли имате свог сталног доктора?	Број пацијената	%
Да, имам	158	93,6
Да, али понекад идем и код другог лекара	11	6,4
Немам	0	0
Укупно:	169	100

На питање да ли имају сталног доктора обичне медицине, пацијенти су дали одговор: 93,6% – да, имам; 6,4% – да, али понекад идем и код другог доктора; 0% – немам.

Колико пута сте посетили свог ИЛ у последњих годину дана? пацијенти су одговорили ниједном 0,5%; једанпут 2,1%; два до три пута 3,7%; пет и више пута 19,3%; десет и више пута 74,3%.

Табела 3. Колико пута сте посетили свог ИЛ у последњих годину дана?

Колико пута сте посетили свог ИЛ у последњих годину дана?	Број пацијената	%
Ниједном:	1	0,5
Једанпут:	3	2,1
два до три пута :	6	3,7
пет и више пута :	33	19,3
десет пута и више:	126	74,3
Укупно:	169	100

На питање: како схватају свој здравствени проблем (ХТА) због којег су дошли код свог ИЛ? одговорили су: не тако озбиљан проблем 19,1%, средње озбиљан проблем 46,3% озбиљан проблем 33%; не знам 1,6%.

Табела 4. Како схватају свој здравствени проблем (ХТА) због којег су дошли код свог ИЛ?

Како схватају свој здравствени проблем (ХТА) због којег су дошли код свог ИЛ?	Број пацијената	%
Не тако озбиљан проблем	32	18,9
Средње озбиљан проблем	78	46,2
Озбиљан проблем	56	33,1
Не знам	3	1,8
Укупно:	169	100

Да ли су имали заказан преглед или не? – 37,2% је имало заказан преглед а 62,7% није.

Табела 5. Да ли су имали заказан преглед или не?

Да ли су имали заказан преглед или не?	Број пацијената	%
Имало је заказан преглед :	63	37,3
Није имало заказан преглед:	106	62,7
Укупно:	169	100

Да ли можете доћи до ИЛ истог дана, у случају хитности? добили смо следеће одговоре: истог дана 98,4%; сутрадан 1,6%; после више дана 0%.

Табела 6. Да ли можете доћи до ИЛ истог дана у случају хитности?

Да ли можете доћи до ИЛ истог дана у случају хитности ?	Број пацијената	%
Истог дана:	166	98,2
Сутрадан	3	1,8
После више дана	0	0
Укупно:	169	100

Ретроспективном анализом података из 2006. године, закључили смо:

- просечан број прегледа пацијента због ХТА је 13;
- просечан број аускултација срца и плућа – 7;
- просечно је урађено по три ЕКГ-а годишње;
- три пута је пацијент послат на биохемијске анализе;
- једном је упућен на рендген срца и плућа и офталмолошки преглед;
- једном је урађен хормонски статус штитасте жлезде.

Такође је утврђено да је код: 54,2% пацијената крвни притисак стабилизован; 20,9% нормализован; 24,9% пацијената повишен у односу на последње мерење.

Табела 7. Крвни притисак

Крвни притисак је	Број пацијената	%
Стабилизован	92	54,4
Нормализован	35	20,7
Повишен	42	24,9
Укупно:	169	100

Просечна вредност систолног крвног притиска је 147 mmHg, а дијастолног 89 mmHg.

Утврђено је да је 7,2% пацијената због ХТА упућено у секундарни здравствени ниво, а да је у 92,8% случајева проблем решен у ординацији.

Табела 8. Упућен у болницу

	Број пацијената	%
Упућено у болницу	12	7,2
Проблем решен у ординацији:	157	92,8
Укупно:	169	100

Дискусија

На основу анализе анкета и ретроспективном анализом документације из 2006. године, закључили смо:

- просечна старост пацијената оболелих од ХТА је 63 године;
- просечна дужина трајања обољења је 13 година;
- преко 85% пацијената је без завршене средње школе или са средњом школом;
- сви анкетирани пацијенти су имали свог ИЛ;
- због ХТА, сваки пацијент је просечно имао 13 посета ИЛ;
- у 62,7% случајева пацијенти не заказују контролни преглед иако у сваком тиму ИЛ постоји директна телефонска линија за то намењена;
- пацијенти долазе на преглед када се појави здравствени проблем (погоршање основне болести или недостатак лекова);
- код 98,4% пацијената изабрани лекар је доступан истог дана;
- таква пракса пацијената представља оптерећење за ИЛ и отежава му да планирано усмерава дијагностику и лечење по савременим водичима клиничке праксе;
- код 75% пацијената крвни притисак је стабилизован или нормализован;
- просечна вредност крвног притиска је 147/89 mmHg;
- у 92,8% случајева проблем је решен код изабраног лекара.

Закључак

У Краљеву је изабрани лекар доступан пацијентима оболелим од хипертензије. Служба опште медицине је овладала проблемима раног откривања, дијагностике и лечења ХТА, у складу са најновијим ставовима водича клиничке праксе, уз обавезу даљег стручног усавршавања здравствених радника и едукације становништва.

Литература

1. Хипертензија, водичи клиничке праксе.
2. Жигић Д. и сар. *Обшта медицина – породична медицина*, II измењено и допуњено из-

дање, Секција опште медицине СЛД, Београд, 2006.